

ภาคผนวก

พจนก ก.

พระราชบัญญัติ
คุ้มครองพยานในคดีอาญา
พ.ศ. 2546

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ 13 มิถุนายน พ.ศ. 2546
เป็นปีที่ 48 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญา พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 31 มาตรา 36 และมาตรา 37 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้

“พยาน” หมายความว่า พยานบุคคลซึ่งจะมาให้ หรือได้ให้ข้อเท็จจริง ต่อพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา พนักงานผู้มีส่วนสอบสวนคดีอาญา พนักงานผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญา หรือศาลในการดำเนินคดีอาญา รวมทั้งผู้ชำนาญการพิเศษ แต่มิให้หมายความรวมถึงจำเลยที่อ้างตนเองเป็นพยาน

“ความปลอดภัย” หมายความว่า ความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ ชื่อเสียง ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดของพยาน ทั้งก่อน ขณะและหลังมาเป็นพยาน

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 4 การเรียกร้องหรือการได้มาซึ่งสิทธิหรือประโยชน์ตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่เป็นการตัดสิทธิหรือประโยชน์ที่พยานพึงได้รับตามกฎหมายอื่น

มาตรา 5 ให้นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และเพื่อการนั้นให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงวางระเบียบการงานตามหน้าที่ กับให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของแต่ละกระทรวง กฎกระทรวงและระเบียบนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด 1

มาตรการทั่วไปในการคุ้มครองพยาน

มาตรา 6 ในกรณีที่พยานอาจไม่ได้รับความปลอดภัย พนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา พนักงานผู้มีอำนาจสอบสวนคดีอาญา พนักงานผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญา ศาล หรือสำนักงานคุ้มครองพยาน แล้วแต่กรณี อาจจัดให้พยานอยู่ในความคุ้มครองตามที่เห็นเป็นการสมควร หรือตามที่พยานหรือบุคคลอื่นใดซึ่งมีประโยชน์เกี่ยวข้องได้ร้องขอ และในกรณีจำเป็นบุคคลดังกล่าวจะขอให้เจ้าพนักงานตำรวจหรือเจ้าหน้าที่อื่นช่วยให้ความคุ้มครองแก่พยานได้ตามความจำเป็น ทั้งนี้ ต้องได้รับความยินยอมของพยานด้วย

การแจ้งและวิธีการที่เจ้าพนักงานตำรวจหรือเจ้าหน้าที่อื่นจะให้ความคุ้มครองแก่พยานตามคำขอและการสิ้นสุดลงซึ่งการคุ้มครองตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่กำหนดโดยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี

การคุ้มครองให้พยานได้รับความปลอดภัย ให้รวมถึงการจัดให้พยานอยู่ในสถานที่ที่ปลอดภัย เว้นแต่พยานจะไม่ให้ความยินยอมและการปกปิดมิให้มีการเปิดเผยชื่อตัว ชื่อสกุล ที่อยู่ ภาพ หรือข้อมูลอย่างอื่นที่สามารถระบุตัวพยานได้ ทั้งนี้ ตามความเหมาะสมแก่สถานะและสภาพของพยานและลักษณะของคดีอาญาที่เกี่ยวข้อง

มาตรา 7 ในกรณีที่สามี ภริยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดานของพยาน หรือบุคคลอื่นที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพยานซึ่งมีผลต่อการที่พยานจะมาเป็นพยานอาจไม่ได้รับความปลอดภัย และพยานได้ร้องขอให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องพิจารณานำมาตรการทั่วไปในการคุ้มครองพยานมาใช้ บังคับแก่บุคคลดังกล่าวได้ตามความจำเป็นที่เห็นสมควร เว้นแต่บุคคลดังกล่าวจะไม่ให้ความยินยอม

หมวด 2

มาตรการพิเศษในการคุ้มครองพยาน

มาตรา 8 พยานในคดีอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ อาจได้รับการคุ้มครองตามมาตรการพิเศษได้

- (1) คดีความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต หรือกฎหมายว่าด้วยศุลกากร
- (2) คดีความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรตามประมวลกฎหมายอาญา
- (3) คดีความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา เฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา ล่อไปหรือพาไปเพื่อการอนาจาร เพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น และความผิดฐานพรากเด็กและผู้เยาว์ ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี หรือความผิดเกี่ยวกับการเป็นเจ้าของกิจการค้าประเวณี ผู้ดูแลหรือผู้จัดการกิจการค้าประเวณี หรือสถานการค้าประเวณี หรือเป็นผู้ควบคุมผู้กระทำการค้าประเวณีในสถานการค้าประเวณี
- (4) คดีความผิดเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรม ได้แก่ ความผิดฐานอั้งยี่และช่องโจรตามประมวลกฎหมายอาญา และให้หมายความร่วมมือความผิดอื่นใดที่มีลักษณะเป็นการกระทำร่วมกัน โดยกลุ่มอาชญากร ที่มีการวางแผนอย่างเป็นระบบและมีการวางเครือข่ายเป็นขบวนการหรือองค์กรลับอย่างซับซ้อนและเป็นสัดส่วน
- (5) คดีความผิดที่มีอัตราโทษอย่างต่ำให้จำคุกตั้งแต่สิบปีขึ้นไป หรือโทษสถานที่หนักกว่านั้น
- (6) คดีซึ่งสำนักงานคุ้มครองพยานเห็นสมควรให้ความคุ้มครองพยาน

มาตรา 9 เมื่อปรากฏแน่ชัดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าพยานจะไม่ได้รับความปลอดภัยพยานหรือบุคคลอื่นใดซึ่งมีประโยชน์เกี่ยวข้อง พนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา พนักงานผู้มีอำนาจสอบสวนคดีอาญา หรือพนักงานผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญา อาจยื่นคำร้องต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย เพื่อขอใช้มาตรการพิเศษในการคุ้มครองพยาน ทั้งนี้ ต้องได้รับความยินยอมของพยานด้วย

เมื่อได้รับคำร้องตามวรรคหนึ่ง ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายพิจารณาสั่งการโดยด่วน ถ้ามีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าพยานจะไม่ได้รับความปลอดภัย ก็ให้สั่งให้ใช้มาตรการพิเศษในการคุ้มครองพยาน

การยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่ง และการดำเนินการตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 10 ให้สำนักงานคุ้มครองพยานดำเนินการเพื่อคุ้มครองพยานตามมาตรการพิเศษ อย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(1) ย้ายที่อยู่ หรือจัดหาที่พักอันเหมาะสม

(2) จ่ายค่าเลี้ยงชีพที่สมควรแก่พยานหรือบุคคลที่อยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูของพยาน เป็นระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปี เว้นแต่มีเหตุจำเป็นอาจขอย้ายระยะเวลาครั้งละไม่เกินสามเดือน แต่ไม่เกินสองปี

(3) ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล และหลักฐานทางทะเบียนที่สามารถระบุตัวพยาน รวมทั้งการดำเนินการเพื่อกลับคืนสู่ฐานะเดิมตามคำขอของพยานด้วย

(4) ดำเนินการเพื่อให้มีอาชีพหรือให้มีการศึกษาอบรม หรือดำเนินการใดเพื่อให้พยานสามารถดำรงชีพอยู่ได้ตามที่เหมาะสม

(5) ช่วยเหลือในการเรียกร้องสิทธิที่พยานพึงได้รับ

(6) ดำเนินการให้มีเจ้าหน้าที่คุ้มครองความปลอดภัยในระยะเวลาที่จำเป็น

(7) ดำเนินการอื่นใดให้พยานได้รับความช่วยเหลือหรือได้รับความคุ้มครองตามที่เห็นสมควร

ในกรณีที่ได้มีการดำเนินการตามวรรคหนึ่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามคำขอ ดังกล่าว โดยให้ถือว่าข้อมูลดังกล่าวเป็นความลับ และห้ามมิให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเปิดเผยข้อมูลนั้น เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

มาตรา 11 ในกรณีที่สามี ภริยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดานของพยาน หรือบุคคลอื่นที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพยานซึ่งมีผลต่อการที่พยานจะมาเป็นพยานอาจไม่ได้รับความปลอดภัย และพยานได้ร้องขอให้นำมาตรการพิเศษในการคุ้มครองพยานมาใช้บังคับแก่บุคคลดังกล่าวได้ เว้นแต่บุคคลดังกล่าวจะไม่ให้ความยินยอม

มาตรา 12 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายอาจสั่งให้การคุ้มครองพยานตามมาตรการพิเศษสิ้นสุดลง เมื่อมีเหตุอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(1) พยานร้องขอ

(2) พยานไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงหรือระเบียบของกระทรวงยุติธรรมว่าด้วยการคุ้มครองพยานตามมาตรการพิเศษ

(3) พฤติการณ์เกี่ยวกับความปลอดภัยของพยานเปลี่ยนแปลงไป และกรณีไม่มีความจำเป็นที่จะต้องให้การคุ้มครองพยานตามมาตรการพิเศษอีกต่อไป

(4) พยานไม่ให้การเป็นพยานโดยไม่มีเหตุสมควร

(5) ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษพยานในความผิดฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จ ความผิดฐานเบิกความอันเป็นเท็จในการพิจารณาคดีต่อศาล หรือความผิดฐานทำพยานหลักฐานอันเป็นเท็จอันเนื่องมาจากการเป็นพยานในคดีที่พยานได้รับความคุ้มครอง

หมวด 3

สำนักงานคุ้มครองพยานและการดำเนินคดี

มาตรา 13 ให้จัดตั้งสำนักงานคุ้มครองพยานขึ้นในกระทรวงยุติธรรม และให้มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการคุ้มครองพยานตามมาตรการทั่วไปและมาตรการพิเศษ การปฏิบัติที่เหมาะสม รวมทั้งประสานการปฏิบัติงานและข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองความปลอดภัยแก่พยานตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 14 ในกรณีที่เห็นว่ามีความจำเป็น กระทรวงยุติธรรมจะแต่งตั้งข้าราชการในสังกัดกระทรวงยุติธรรมซึ่งมีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางนิติศาสตร์ เพื่อให้มีอำนาจดำเนินคดีแพ่งตามพระราชบัญญัตินี้ตามที่กระทรวงยุติธรรมมอบหมายก็ได้ โดยแจ้งให้ศาลทราบ การดำเนินคดีตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ข้าราชการผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำเนินคดีหรือพนักงานอัยการได้รับยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวง

หมวด 4

ค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายแก่พยาน

มาตรา 15 ในกรณีเกิดความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ ชื่อเสียง ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดของพยานหรือสามี ภริยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดานหรือบุคคลอื่นที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพยาน เพราะมีการกระทำผิดอาญาโดยเจตนาเนื่องจากการที่พยานจะมาหรือได้มาเป็นพยานบุคคลนั้นมิสิทธิได้รับค่าตอบแทนที่จำเป็นและสมควร

คำตอบแทนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

ในกรณีที่บุคคลตามวรรคหนึ่งปฏิเสธการได้รับความคุ้มครองตามมาตรา 6 มาตรา 7 มาตรา 9 หรือมาตรา 11 แล้วแต่กรณี บุคคลดังกล่าวไม่มีสิทธิได้รับคำตอบแทน

มาตรา 16 ให้บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายที่มีสิทธิขอรับคำตอบแทนตามมาตรา 15 หรือทายาทยื่นคำขอต่อสำนักงานคุ้มครองพยานตามแบบที่สำนักงานคุ้มครองพยานกำหนดภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่บุคคลนั้นได้รู้ถึงการกระทำความผิด

หลักเกณฑ์ วิธีการยื่นคำขอ และวิธีพิจารณาคำขอ ให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด

มาตรา 17 เมื่อพยานได้ให้ข้อเท็จจริงต่อพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา พนักงานผู้มีอำนาจสอบสวนคดีอาญา พนักงานผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญา หรือเบิกความต่อศาลแล้ว พยานพึงมีสิทธิได้รับคำตอบแทนที่จำเป็นและสมควร ทั้งนี้ ตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง แต่ในกรณีที่พยานโจทก์ในคดีความผิดต่อส่วนตัวซึ่งผู้เสียหายเป็นโจทก์ หรือเป็นพยานจำเลยให้อยู่ในดุลพินิจของศาลที่จะมีคำสั่งให้มีการจ่ายคำตอบแทนดังกล่าว แต่ไม่เกินอัตราตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

มาตรา 18 ค่าใช้จ่ายในการคุ้มครองพยาน สามเณร ภริยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดานหรือบุคคลอื่นที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพยาน ให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

มาตรา 19 หากปรากฏในภายหลังว่าพยานไม่มา ไม่ให้ถ้อยคำหรือไม่เบิกความเป็นพยาน โดยไม่มีเหตุสมควร หรือมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษพยานในความผิดฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จ ความผิดฐานเบิกความอันเป็นเท็จในการพิจารณาคดีต่อศาล หรือความผิดฐานทำพยานหลักฐานอันเป็นเท็จในคดีที่บุคคลนั้นเป็นพยาน ให้บุคคลนั้นคืนหรือชดใช้คำตอบแทนตามมาตรา 15 หรือมาตรา 17 หรือคืนหรือชดใช้ค่าใช้จ่ายในการคุ้มครองพยานและบุคคลอื่นตามมาตรา 18 แล้วแต่กรณี ที่รัฐได้จ่ายไปจริงภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งจากสำนักงานคุ้มครองพยาน

ให้หน่วยงานที่ได้จ่ายค่าตอบแทนหรือค่าใช้จ่ายประสานงานกับสำนักงานคุ้มครองพยาน ในการเรียกคืนหรือเรียกให้ชดใช้ค่าตอบแทนหรือค่าใช้จ่ายตามวรรคหนึ่ง

หมวด 5

การอุทธรณ์

มาตรา 20 ในกรณีที่ผู้ได้รับคำสั่งตามมาตรา 6 มาตรา 7 มาตรา 9 มาตรา 10 มาตรา 11 มาตรา 12 มาตรา 16 มาตรา 17 หรือมาตรา 19 อันมิใช่คำสั่งของศาล ไม่พอใจคำสั่งดังกล่าว ให้มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งนั้น โดยยื่นเป็นคำร้องต่อศาลยุติธรรมชั้นต้นซึ่งมิใช่ศาลแขวงและมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาหรือศาลทหารชั้นต้น ที่มีเขตอำนาจเหนือคดีนั้นหรือที่บุคคลเหล่านั้นมีที่อยู่ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง

การยื่นอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่งให้ได้รับยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวง

ให้การอุทธรณ์คำสั่งตามมาตรา 19 เป็นการอุทธรณ์การบังคับตามคำสั่งสำนักงานคุ้มครองพยาน

การอุทธรณ์คำสั่งตามมาตรา 6 มาตรา 7 มาตรา 9 มาตรา 10 มาตรา 11 หรือมาตรา 12 ให้ศาลพิจารณาเป็นการลับและให้เฉพาะบุคคลที่เกี่ยวข้องกับคดีตามที่ศาลเห็นสมควรมีสิทธิเข้าฟังการพิจารณาคดีได้ ทั้งนี้ ให้ศาลพิจารณาและมีคำสั่งให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลได้รับอุทธรณ์ เว้นแต่มีเหตุอันสมควรศาลอาจขยายระยะเวลาออกไปได้ตามความจำเป็นแก่กรณี แต่ต้องจกรายงานเหตุนั้นไว้

ในการพิจารณาอุทธรณ์ ให้ศาลมีอำนาจหมายเรียกเอกสาร ข้อมูล หรือเจ้าพนักงานที่เกี่ยวข้องมาศาลเพื่อทำการไต่สวนโดยไม่ชักช้า และสืบพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ตาม ที่เห็นสมควร

คำสั่งของศาลตามมาตรา นี้ให้เป็นที่สุด

หมวด 6

บทกำหนดโทษ

มาตรา 21 ผู้ใดเปิดเผยความลับเกี่ยวกับสถานที่อยู่ ชื่อตัว ชื่อสกุล ที่อยู่ ภาพ หรือข้อมูลอย่างอื่นที่สามารถระบุตัวพยาน สามี ภริยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน หรือบุคคลอื่นที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพยาน ซึ่งได้มีคุณำเนินการเพื่อให้เกิดความปลอดภัยตามมาตรา 6 มาตรา 7 มาตรา 10 หรือมาตรา 11 โดยประการที่น่าจะเป็นเหตุให้บุคคลเหล่านั้นไม่ได้รับความปลอดภัย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นเหตุให้บุคคลดังกล่าวได้รับอันตรายแก่กาย หรือจิตใจ ผู้กระทำได้ระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นเหตุให้บุคคลดังกล่าวได้รับอันตรายสาหัส ผู้กระทำได้ระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นเหตุให้บุคคลดังกล่าวถึงแก่ความตาย ผู้กระทำได้ระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 22 ถ้าการกระทำตามมาตรา 21 เป็นการกระทำเพื่อให้บุคคลตามมาตราดังกล่าวไม่ได้รับความปลอดภัย ผู้กระทำได้ระวางโทษหนักกว่าที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้นกึ่งหนึ่ง

มาตรา 23 ผู้ใดกระทำความผิดอาญาต่อบุคคลใดเพราะเหตุที่บุคคลนั้น สามี ภริยา ผู้บุพการี หรือผู้สืบสันดานของบุคคลนั้นจะมา หรือ ได้มาเป็นพยาน ต้องระวางโทษหนักกว่าที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้นๆ กึ่งหนึ่ง

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ : เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่บทบัญญัติมาตรา 244 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติรองรับสิทธิของบุคคลซึ่งเป็นพยานในคดีอาญาให้ได้รับความคุ้มครอง การปฏิบัติที่เหมาะสมและค่าตอบแทนที่จำเป็นและสมควรจากรัฐ และเนื่องจากปัจจุบันพยานยังไม่ได้รับการคุ้มครองเท่าที่ควร ทั้งที่พยานมีความสำคัญยิ่งต่อการพิสูจน์ความจริงในทางอรรถคดี เป็นเหตุให้เกิดผลเสียต่อกระบวนการยุติธรรม ดังนั้น เพื่อเพิ่มความคุ้มครองพยานให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ผนวก ข.

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ 2)

พ.ศ. 2554

หมวด 9/1

การส่งเสริมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

มาตรา 103/2 ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่า คดีใดสมควรจัดให้มีมาตรการคุ้มครองช่วยเหลือแก่ผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย ผู้ทำคำร้อง ผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษ ผู้ให้ข้อมูล หรือผู้ที่แจ้งเบาะแสหรือข้อมูลใดเกี่ยวกับการทุจริตต่อหน้าที่ การรั่วรัยผิดปกติ หรือข้อมูลอื่นอันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการให้มีมาตรการในการคุ้มครองบุคคลดังกล่าว โดยให้ถือว่าบุคคลดังกล่าวเป็นพยาน

ในกรณีเกิดความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย อนามัย ชื่อเสียง ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดของบุคคลตามวรรคหนึ่ง หรือสามี ภรรยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน หรือบุคคลอื่นที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับบุคคลดังกล่าว เพราะมีการกระทำผิดอาญาโดยเจตนา เนื่องจากการดำเนินการหรือการให้ข้อมูล หรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้บุคคลนั้นมีสิทธิยื่นคำร้องต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบเพื่อขอรับค่าตอบแทนเท่าที่จำเป็นและสมควรตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญาด้วย

มาตรา 103/3 ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. จัดให้มีเงินสินบนแก่บุคคลตามมาตรา 30 หรืออาจจัดให้มีรางวัลตอบแทนหรือประโยชน์อื่นใดแก่บุคคลตามมาตรา 103/2 วรรคหนึ่ง แล้วแต่กรณีจากงบประมาณตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ผนวก ค.

ตารางสรุปประเด็นงานสารนิพนธ์ บัญญัติกฎหมายการคุ้มครองพยานผู้ให้ข้อมูลการทุจริตต่อทางราชการ

ลำดับ	ประเด็นศึกษา	ระบบกฎหมาย Common Law	ระบบกฎหมาย Civil Law	กฎหมายไทย	ข้อเสนอแนะ
1	ปัญหาการใช้มาตรการคุ้มครองพยาน สหรัฐอเมริกา - มาตรการคุ้มครอง ตามกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญาของสหรัฐ อเมริกาภาค 2 (Part 2 Criminal Procedure) หมวดการคุ้มครองพยาน (Chapter 224-Protection of Witness) ให้อำนาจอัยการสูงสุดเป็นผู้ออกระเบียบ ปฏิบัติ	การคุ้มครองพยานในคดีอาญาของประเทศ สหรัฐอเมริกามี ไม่มีการคุ้มครองพยานที่เฉพาะ เจาะจงในการคุ้มครองพยานจาก การคุกคามขององค์กรอาชญากรรม แต่มีกฎระเบียบจำนวนมากที่มี วัตถุประสงค์ เพื่อให้ให้ความคุ้มครอง พยาน โดยกฎระเบียบเหล่านี้ สามารถนำมาใช้กับการก่อการร้าย หรือความคิดต่อเสรีภาพทางเพศของบุคคล เช่น 1.กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 68 - พยานมีสิทธิแจ้งใช้ที่อยู่ตามที่ ทำงานของตนแทนที่อยู่อาศัยจริงก็ได้ 2.กฎหมายตำรวจ (Police Law) ซึ่งนำมาใช้ในการคุ้มครองพยานใน ระหว่างการพิจารณาคดีอาญาและ ภายหลังเสร็จสิ้นการพิจารณาด้วย	การคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ร.บ.คุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ.2546 มาตรา 19 เมื่อปรากฏเหตุหรือมีเหตุ อันควรสงสัยว่าพยานจะไม่ได้รับ ความปลอดภัยพยานหรือบุคคล อื่นใดซึ่งมีประโยชน์เกี่ยวข้อ พนักงานผู้มีส่วนสืบสวนคดีอาญา พนักงานผู้มีส่วนสอบสวน คดีอาญา หรือพนักงานผู้มีส่วน คดีอาญา หรือพนักงานผู้มีส่วน ฟ้องคดีอาญา อาจยื่นคำร้องต่อ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย เพื่อขอใช้ มาตรการพิเศษในการคุ้มครองพยาน ทั้งนี้ ต้องได้รับความยินยอมของ พยานด้วย	ควรมีนามกรรมการคุ้มครองพยานตาม กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ของประเทศสหรัฐอเมริกาฉบับแก้ไข โดยให้อำนาจในการพิจารณาขอให้ มีการคุ้มครองพิเศษ แก่พนักงาน ผู้มีส่วนสืบสวนคดีอาญา หรือ พนักงานผู้มีส่วนสอบสวน คดีอาญา หรือพนักงานผู้มีส่วน ฟ้องคดีอาญา รวมทั้งศาล ตามแต่ ความจำเป็นของพยานผู้ให้ข้อมูล โดยคำนึงถึงว่าพยานดังกล่าว อยู่ในชั้นตอนใดของกระบวนการ ยุติธรรม กล่าวคือหากพยาน ผู้ให้ข้อมูลยังไม่เข้ามาในคดีควรให้ พนักงานสอบสวนหรือผู้บังคับ บัญชาที่สูงกว่าเป็นผู้ดำเนินการ ยื่นคำร้องแก่ศาลผู้มีเขตอำนาจ ในการพิจารณาสั่งอนุญาตโดย เร่งด่วน แต่หากเข้ามาใน กระบวนการพิจารณาแล้ว ควรให้ ศาลเป็นผู้มีส่วนสั่ง	

ลำดับ	ประเด็นศึกษา	ระบบกฎหมาย Common Law	ระบบกฎหมาย Civil Law	กฎหมายไทย	ข้อเสนอแนะ
2	ปัญหามาตรการปิดข้อมูลส่วนตัวของพยานผู้ให้ข้อมูล	<p>ประเทศสหรัฐอเมริกา</p> <p>“โปรแกรมการให้ความคุ้มครองพยาน” เป็นมาตรการคุ้มครองพยานในคดีอาญา โดยให้อัยการสูงสุด ขอให้ศาลมีคำสั่งเปลี่ยนชื่อ นามสกุล ตามที่ต้งใหม่ให้พยานและครอบครัว พร้อมจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งหมดขึ้นแทนของเดิม ซึ่งผู้ที่จะได้รับการคุ้มครองตามโปรแกรมนี้ ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ ที่ต้องรวบรวมข้อมูลบุคคล ที่จะให้ความคุ้มครอง แต่ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไข ซึ่งเป็นข้อจำกัดอยู่หลายประการ เช่น ต้องไม่พบกับเพื่อนเก่าและญาติ เว้นแต่คู่สมรสและบุตรของตนเท่านั้น จดหมายที่ส่งถึงพยานต้องทำลายทันทีเมื่ออ่านจบ ต้องไม่รับ โทรศัพท์เอง แต่สามารถโทรศัพท์ไปหาครอบครัว ได้ โดยจะมีเจ้าหน้าที่ของรัฐช่วยเหลือติดต่อ โทรศัพท์ให้ เป็นต้น</p>	<p>ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี</p> <p>ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเยอรมัน มาตรา 96 กำหนดให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของอัยการที่จะให้ข้อมูลแก่ศาลเกี่ยวกับชื่อและที่อยู่ของพยาน ซึ่งเก็บไว้เป็นความลับ และพยานจะไม่ถูกหมายเรียกศาลให้มาเบิกความในห้องพิจารณาคดี โดยให้อำนาจเจ้าพนักงานตำรวจ พนักงานอัยการ หรือผู้พิพากษา ซึ่งได้ซักถามพยานบุคคล ในระหว่างกระบวนการสอบสวน มาขอขออนุญาต</p>	<p>พ.ร.บ.คุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ.2546</p> <p>มาตรา 3 “พยาน” หมายความว่า พยานบุคคลซึ่งจะมาให้ หรือ ให้อำนาจข้อเท็จจริงต่อพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญา พนักงานผู้มีอำนาจสอบสวนคดีอาญา พนักงานผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญา หรือศาล ในการดำเนินคดีอาญารวมทั้งผู้ชำนาญการพิเศษ แต่มิให้หมายความรวมถึงจำเลย ที่อ้างตนเองเป็นพยาน</p>	<p>เห็นควรแก้ไขเพิ่มเติม พ.ร.บ.คุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 โดยให้กำหนดความหมายของพยาน ให้มีความหมายครอบคลุมถึงพยาน ผู้ให้ข้อมูลการทุจริตต่อทางราชการ และผู้ที่ต้องมาให้ถ้อยคำอื่น เนื่องจาก การแจ้งข้อมูลหรือการเปิดเผยข้อมูล เพื่อให้ได้นำพ.ร.บ.คุ้มครองพยานฯ มาใช้ในการคุ้มครองผู้ให้ข้อมูลการทุจริตต่อทางราชการต่อไป โดยนำมาตรการทางกฎหมายในกบปิดข้อมูลส่วนตัวของพยานของต่างประเทศมาปรับใช้ตามสมควร</p>

ลำดับ	ประเด็นศึกษา	ระบบกฎหมาย Common Law	ระบบกฎหมาย Civil Law	กฎหมายไทย	ข้อเสนอแนะ
3	<p>ปัญหามาตรการคุ้มครองความปลอดภัยของพนักงานผู้ให้ข้อมูล</p>	<p>ประเทศสหรัฐอเมริกา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม จะประสานงานกับรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงการคลังและหน่วยงาน U.S. Marshal ส่วนเจ้าหน้าที่อื่น ที่เกี่ยวข้องจะทำงานร่วมกับ พนักงานอัยการทุกขั้นตอนในการ ตัดสินใจในกระบวนการต่างๆ</p>	<p>ประเทศสาธารณรัฐเยอรมนี ใช้มาตรการคุ้มครองพนักงานใน กฎหมายตำรวจเสริมมาตรการ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา ไม่ว่าจะเป็นการจัดให้ เจ้าพนักงานตำรวจคุ้มครองพนักงาน ในระยะเวลาที่ยาวนาน โดยจัด ตำรวจติดตามทั้งโดยเปิดเผยและ อย่างลับ</p>	<p>พ.ร.บ.คุ้มครองพนักงานในคดีอาญา พ.ศ.2546 มาตรา 3 “พยาน” หมายความว่า พยานบุคคลซึ่งจะมาให้ หรือ ใต้ให้ ข้อเท็จจริงต่อพนักงานผู้มีอำนาจ สืบสวนคดีอาญา พนักงานผู้มีอำนาจ สอบสวนคดีอาญา พนักงานผู้ อำนาจฟ้องคดีอาญา หรือศาล ในการ ดำเนินคดีอาญา รวมทั้งผู้ดำเนินการ พิเศษ แต่มิให้หมายความรวมถึง จำเลย ที่อ้างตนเองเป็นพยาน มาตรา 13 ให้จัดตั้งสำนักงาน คุ้มครองพยานขึ้นในกระทรวง ยุติธรรม และให้มีอำนาจหน้าที่ รับผิดชอบเกี่ยวกับการคุ้มครอง พยานตามมาตรการทั่วไปและ มาตรการพิเศษ การปฏิบัติ ที่เหมาะสม ...เพื่อประโยชน์ในการ คุ้มครองความปลอดภัยแก่พยาน ตามพระราชบัญญัตินี้</p>	<p>เห็นควรให้แก้ไข พ.ร.บ.คุ้มครอง พยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 โดย บัญญัติเพิ่มเติมให้คุ้มครองจนถึง ปลอดภัยของพยานผู้ให้ข้อมูล โดยนำ วิธีการคุ้มครองพยาน ตาม “โปรแกรมการให้ความ คุ้มครองพยาน” ของประเทศสหรัฐฯ ที่ให้ความคุ้มครองตลอด 24 ชั่วโมง มาปรับใช้ รวมทั้งกฎหมายตำรวจของ ประเทศเยอรมัน ตลอดจน ควรมี มาตรการเร่งรัดการพิจารณาคดี ของศาลให้เป็นไปอย่างรวดเร็ว ในประเทศที่ถือเป็นสมาชิก เพื่อให้ความปลอดภัยแก่พยานบุคคล ผู้ให้ข้อมูลอีกทางหนึ่ง</p>

ลำดับ	ประเด็นศึกษา	ระบบกฎหมาย Common Law	ระบบกฎหมาย Civil Law	กฎหมายไทย	ข้อเสนอแนะ
4	ปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริมให้มี การแจ้งข้อมูลหรือเปิดเผยข้อมูล			<p>พ.ร.บ.คุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ.2546 มาตรา ๑๗ เมื่อพยาน ได้ให้ข้อเท็จจริง ...ให้มีการจ่ายค่าตอบแทนดังกล่าว แต่ไม่เกินอัตราตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด โดยความเห็นชอบของ กระทรวงการคลัง</p> <p>ระเบียบกระทรวงยุติธรรม ว่าด้วย ค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายแก่พยาน... พ.ศ. 2547</p> <p>ข้อ 8 ค่าตอบแทน ...</p> <p>(1) พยานผู้ที่มีที่พักอาศัยอยู่ในเขตจังหวัด ที่มาให้ข้อเท็จจริง ... ได้รับค่าตอบแทน ครั้งละสองร้อยบาท</p> <p>(2) พยานผู้ที่มีที่พักอาศัยอยู่นอกเขต จังหวัดที่มาให้ข้อเท็จจริง ... ได้รับ ค่าตอบแทนครั้งละห้าร้อยบาท</p>	<p>ควรให้ยกเลิกข้อกำหนดให้ ค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายในอัตราเดิม เป็นการกำหนดให้ผิดหลักการจ่าย ค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายใหม่อยู่ที่ 200-3,000 บาท และให้เป็นดุลพินิจของศาลใน การพิจารณาตามความจำเป็นของ พยานแต่ละกรณีไป และระยะเวลาที่ ให้ความช่วยเหลือเวลานั้น โดยรวมแล้ว พยานจะได้รับไม่เกินสองปี</p> <p>ภาครัฐควรมีมาตรการในการส่งเสริม ให้มีการแจ้งข้อมูลหรือเปิดเผยข้อมูล ช่วยเหลือค่าใช้จ่ายแก่พยานผู้ให้ข้อมูล รวมทั้งการตอบแทนคุณงามความดี ของพยานผู้ให้ข้อมูลทางวาจาไว้ ณ พ.ร.บ.คุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 โดยนำหลักกฎหมาย ต่างประเทศที่ประสบผลสำเร็จในเรื่อง การส่งเสริมให้มีการแจ้งข้อมูลหรือ เปิดเผยข้อมูลมาปรับใช้เท่าที่ เหมาะสมกับหลักกฎหมายในการ คุ้มครองพยานของประเทศไทย</p>